

دانشگاه سوادکوه
پته

روانشناسی رشد ۲

(رشته روانشناسی)

www.ketab.ir

دکتر حمید کمرزین

سرشناسه	: کمرزین، حمید
عنوان و نام پدید آور	: روان شناسی رشد ۲/ حمید کمر زین.
مشخصات نشر	: تهران: دانشگاه پیام نور، ۱۳۸۹.
مشخصات ظاهری	: ده، ۲۰۶ ص.
فروست	: دانشگاه پیام نور، ۱۷۱۸، گروه روان شناسی: ۱/۵۸.
شابک	: 978 - 964 - 387 - 760 - 6
وضعیت فهرست نویسی	: قیپا.
موضوع	: روان شناسی رشد - آموزش برنامه‌ای.
موضوع	: روان شناسی رشد - راهنمای آموزشی (عالی).
شناسه افزوده	: دانشگاه پیام نور
رده بندی کنگره	: ۱۳۸۹، ۹۵۳/۱۳/۱۳۸۹ BFY
رده بندی دی‌سی	: ۱۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۲۷۴۶۴۴

دانشگاه پیام نور

روان شناسی رشد ۲

مؤلف: دکتر حمید کمرزین

ویراستار علمی: دکتر مهناز علی اکبری

تهیه و تولید: مدیریت تولید محتوا و تجهیزات آموزشی

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: مرکز چاپ و انتشارات دانشگاه پیام نور

شمارگان: ۶۰۰۰ نسخه

نوبت و تاریخ چاپ: چاپ اول اردیبهشت ۱۳۹۱

شابک: ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۳۸۷ - ۷۶۰ - ۶

ISBN: 978 - 964 - 387 - 760 - 6

فروش این کتاب فقط از طریق نمایندگی‌های دانشگاه پیام نور مجاز می باشد و فروش

آن در سایر مراکز فروش کتاب موجب تعقیب قانونی فروشنده خواهد گردید

(کلیه حقوق نشر اعم از چاپی، الکترونیکی، تصویری، صوتی و اینترنتی برای دانشگاه پیام نور محفوظ است)

قیمت: ۲۷۰۰۰ ریال

بسم الله الرحمن الرحيم

پیشگفتار ناسر

کتاب‌های دانشگاه پیام نور حسب مورد و با توجه به شرایط مختلف یک درس در یک یا چند رشته دانشگاهی، به صورت کتاب درسی، متن آزمایشگاهی، فرادرسی، و کمک‌درسی چاپ می‌شوند.

کتاب درسی ثمره کارشناسان علمی صاحب اثر است که براساس نیازهای درسی دانشجویان و سرفصل‌های مصوب تهیه و پس از داوری علمی، طراحی آموزشی، و ویرایش علمی در گروه‌های علمی و آموزشی، به چاپ می‌رسد. پس از چاپ ویرایش اول اثر، با نظرخواهی‌ها و داوری علمی مجدد و با دریافت نظرهای اصلاحی و متناسب با پیشرفت علوم و فناوری صاحب اثر در کتاب تجدیدنظر می‌کند و ویرایش جدید کتاب با اعمال ویرایش زبانی و صورتی جدید چاپ می‌شود.

متن آزمایشگاهی (م) راهنمایی است که دانشجویان با استفاده از آن و کمک استاد، کارهای عملی و آزمایشگاهی را انجام می‌دهند.

کتاب‌های فرادرسی (ف) و کمک‌درسی (ک) به منظور غنی‌تر کردن منابع درسی دانشگاهی تهیه و بر روی لوح فشرده تکثیر می‌شوند و با درگاه دانشگاه قرار می‌گیرند.

مدیریت تولید محتوا و تجهیزات آموزشی

فهرست مطالب

نه	
۱	پیشگفتار
۱	فصل اول. نوجوانی
۱	هدف کلی
۲	اهداف یادگیری
۴	۱-۱ مقدمه
۵	۲-۱ تاریخچه روان‌شناسی نوجوانی
۸	۳-۱ تعریف نوجوانی
۱۰	۴-۱ نظریه زیستی
۱۲	۵-۱ نظریه روان‌کاری
۱۴	۶-۱ نظریه روانی - اجتماعی
۱۵	۷-۱ نظریه مردم‌شناسی
۱۷	۸-۱ نظریه رفتارگرایی
۲۰	۹-۱ نظریه شناختی
۲۱	۱۰-۱ رویکرد پردازش اطلاعات
۲۱	۱۱-۱ تقویت پردازش اطلاعات
۲۲	۱۲-۱ خلاصه
۲۳	۱۳-۱ پرسش‌های چند گزینه‌ای
۲۳	۱۳-۱ پرسش‌های مروری
۲۴	منابع
	منابع پیشنهادی برای مطالعه بیشتر
۲۵	فصل دوم. رشد جسمانی و بلوغ در نوجوانی
۲۵	هدف کلی
۲۵	اهداف یادگیری
۲۶	۱-۲ مقدمه
۲۶	۲-۲ رشد جسمی در نوجوانی
۲۸	۳-۲ تعامل وراثت - محیط در رشد
	۴-۲ هیپوتالاموس و غدد درون‌ریز

۳۰	۵-۲ دستگاه تناسلی زنان
۳۵	۶-۲ دستگاه تناسلی مردان
۳۶	۷-۲ غدد جنسی مردان
۳۷	۸-۲ هورمون‌های جنسی در مردان و زنان
۳۸	۹-۲ نقش هورمون‌ها در زنان و مردان
۴۱	۱۰-۲ رشد قد، وزن و رشد استخوان‌ها در دوران بلوغ
۴۲	۱۱-۲ تغییر در عضلات، چربی بدن و قدرت مقاومت بدنی
۴۳	۱۲-۲ رشد قلب، ریه‌ها، و مغز
۴۴	۱۳-۲ تغییر در نوجوانی
۴۵	۱۴-۲ تصور بدنی و تأثیر آن بر تصور از خویش
۴۶	۱۵-۲ رشد ویژگی‌های ثانوی جنسی
۴۸	۱۶-۲ یاددهای دراز مدت بلوغ زودرس و بلوغ دیررس
۴۹	۱۷-۲ اختلالات جنسی و هویت جنسی
۵۱	۱۸-۲ بیماری‌های شایع انتقال از طریق رابطه جنسی
۵۲	۱۹-۲ آموزش تربیت جنسی
۵۳	۲۰-۲ تأثیر دوره نوجوانی بر دوره جوانی
۵۵	۲۱-۲ خلاصه
۵۵	۲۲-۲ پرسش‌های چندگزینه‌ای
۵۶	۲۳-۲ پرسش‌های مروری
۵۶	منابع
۵۶	منابع پیشنهادی برای مطالعه بیشتر
۵۹	فصل سوم. رشد روانی در دوره نوجوانی
۵۹	هدف کلی
۵۹	اهداف یادگیری
۵۹	۱-۳ مقدمه
۶۰	۲-۳ رشد هوش و شناخت
۶۳	۳-۳ رشد هوش و شناخت در نوجوانی
۵۳	۴-۳ رویکرد رشد شناختی
۶۹	۵-۳ تأثیر جنسیت بر توانایی عقلانی
۷۰	۶-۳ خودمحوری نوجوان
۷۲	۷-۳ رشد معنوی و اخلاقی
۸۹	۸-۳ خود و ویژگی‌های رشد خود در نوجوانی
۹۷	۹-۳ هویت و شکل‌گیری هویت در نوجوانی
۱۰۷	۱۰-۳ خلاصه
۱۰۸	۱۱-۳ پرسش‌های چندگزینه‌ای
۱۰۸	۱۲-۳ پرسش‌های مروری
۱۰۹	منابع
۱۰۹	منابع پیشنهادی برای مطالعه بیشتر
۱۱۱	فصل چهارم. نوجوانان و الگوها ...
۱۱۱	هدف کلی
۱۱۱	اهداف یادگیری

۱۱۱	۱-۴ مقدمه
۱۱۲	۲-۴ خانواده و انواع تعامل در خانواده‌ها
۱۱۹	۳-۴ فنون کنترل تربیتی
۱۴۱	۴-۴ نوجوانان و همسالان
۱۴۲	۵-۴ عبور از نوجوانی به جوانی با تسهیل پدیده بلوغ
۱۴۶	۶-۴ دوستی‌های نوجوانی و جوانی
۱۳۱	۷-۴ نوجوانان و جامعه
۱۳۸	۸-۴ رسانه‌ها و نوجوانان
۱۴۴	۹-۴ خلاصه
۱۴۵	۱۰-۴ پرسش‌های چندگزینه‌ای
۱۴۵	۱۱-۴ پرسش‌های مروری
۱۴۶	منابع
۱۴۶	منابع پیشنهادی برای مطالعه بیشتر
۱۴۷	فصل پنجم. اختلالات شایع دوران نوجوانی
۱۴۷	هدف کلی
۱۴۷	اهداف یادگیری
۱۴۷	۱-۵ مقدمه
۱۴۸	۲-۵ اختلالات جسمی شایع دوران نوجوانی
۱۵۴	۳-۵ مشکلات و اختلال‌های عاطفی
۱۶۱	۴-۵ اختلال‌ها و مشکلات شایع دوران نوجوانی
۱۷۵	۵-۵ خلاصه
۱۷۵	۶-۵ پرسش‌های چندگزینه‌ای
۱۷۶	۷-۵ پرسش‌های مروری
۱۷۶	منابع
۱۷۷	منابع پیشنهادی برای مطالعه بیشتر
۱۷۹	فصل ششم. دوران رشد پس از نوجوانی
۱۷۹	هدف کلی
۱۷۹	اهداف یادگیری
۱۷۹	۱-۶ مقدمه
۱۸۰	۲-۶ دوره رشد جوانی (۲۰-۳۵ سالگی)
۱۸۴	۳-۶ دوره رشد میان‌سالی (۳۰-۵۰ سالگی)
۱۹۲	۴-۶ دوره رشد سالمندی (۵۰-۶۵ سالگی)
۱۹۶	۵-۶ دوره رشد پیری (۶۵ سالگی و بیشتر)
۱۹۸	۶-۶ مرگ. پایان دوره رشد
۲۰۲	۷-۶ خلاصه
۲۰۳	۸-۶ پرسش‌های چندگزینه‌ای
۲۰۳	۹-۶ پرسش‌های مروری
۲۰۴	منابع
۲۰۴	منابع پیشنهادی برای مطالعه بیشتر
۲۰۵	ضمایم
۲۰۵	الف) واژه‌نامه لغات
۲۰۶	ب) کتابنامه دانشمندان

پیشگفتار

پرداختن به موضوعات روان‌شناختی آن هم در قالب کتاب‌های درسی و آموزشی از کارهای خطیری است که نویسنده باید تلاش بیشتری انجام دهد تا با بهره‌گیری از منابع معتبر به مفید بودن مطالب و تناسب فرهنگی آن نیز توجه کافی داشته باشد. کتاب حاضر با این هدف تهیه و نوشته شده تا به سبب آشنایی دانشجویان رشته روان‌شناسی در خصوص نیازهای پس از دوران رشدی کودکی (رشد ۲) به صورت علمی پاسخ دهد، به‌گونه‌ای که دانشجویان گرامی و جستجوگر بتوانند در دانش علمی خود در این زمینه بیفزایند.

در کتاب حاضر، تلاش گردیده به مهم‌ترین موضوعات روان‌شناسی نوجوانی، جوانی و پس از آن پرداخته شود و برای اطلاع علاقه‌مندان، پرسش‌هایی برای تفکر و معرفی منابع پیشنهادی ارائه شده است تا دانشجویان در فرصت‌های بیش‌آمده به آن بپردازند. قابل توضیح است که بیان پژوهش‌ها در این کتاب به معنی تأیید و تعمیم قطعی یافته‌های این پژوهش‌ها نیست بلکه به منزله آشنایی دانشجویان با یافته‌هایی است که بر دانش آن‌ها افزوده شده تا خود به جستجوی فعال پرداخته و یا متمایل به انجام پژوهش در زمینه مورد علاقه خود شوند تا نهایتاً به برداشت مطمئن‌تری دست یابند.

کتاب در شش فصل نوشته شده است. فصل اول به تاریخچه مطالعه روان‌شناسی به صورت مختصر می‌پردازد و پس از ارائه تعریف کنونی روان‌شناسی، رویکردها و نظریه‌های مطرح در این حوزه را ارائه می‌نماید.

در فصل دوم، مؤلف به جهت اهمیت پرداختن به مهم‌ترین ویژگی بارز دوره نوجوانی، یعنی رشد جسمی، به موضوعات رشد جنسی، هورمون‌ها و تغییرات آن‌ها اشاره کرده است.

فصل سوم، به طرح رشد روانی نوجوانان اختصاص یافته است. منظور از رشد روانی در این فصل بررسی دوره‌هایی از رشد می‌باشد که از دیدگاه غیرزیستی قابل طرح و بررسی است و قسمت مهمی از شخصیت و تفاوت‌های نوجوانان را به خود اختصاص داده است. مانند رشد هوش- شناخت، رشد اجتماعی، رشد معنوی- اخلاقی، رشد هویت و ...

پس از طرح مقاله‌های مطالعاتی مطرح جسمی و روانی نوجوانان، فصل چهارم به مسائل مهم دیگر در ارتباط با نوجوانان یعنی خانواده و همسالان پرداخته است. در این فصل به عناوینی مانند اوقات فراغت، نقش رسانه‌ها و بهداشت روانی نوجوانان در حیطه‌های فوق اشاره شده است.

فصل پنجم، به گروهی از اختلالات روانی و آسیب‌ها و انحرافات دوره نوجوانی می‌پردازد. با توجه به گستردگی این مطالب سعی بر آن گردیده تا در این فصل به شایع‌ترین اختلالات پرداخته شود. در آخر در فصل ششم به مراحل بعدی رشد نوجوانی یعنی جوانی و پس از آن نیز اشاره شده است.

قابل ذکر است که هر فصل با مقدمه، تبیین اهداف کلی و یادگیری آغاز گشته و در پایان هر فصل نیز خلاصه فصل نوشته شده است. برای آشنایی بیشتر دانشجویان پرسش‌های چندگزینه‌ای و مروری طرح شده است تا دانشجویان مطالب را بهتر یاد بگیرند. علاوه بر طرح فهرست منابع، در پایان هر فصل منابع پیشنهادی، برای مطالعه بیشتر برای دانشجویان ارائه گردیده است.

مبرهن است که هیچ اثری خالی از ایراد و نقصان نیست، به‌ویژه در نقل قول‌ها و ارائه مطالب که سهواً ممکن است پیش آمده باشد بنابراین امید است با ارائه پیشنهادات سازنده و هدایت‌کننده شما همکار ارجمند و دانشجوی گرامی رفع این کاستی‌ها میسرتر گردد.

دکتر حمید کمرزین، روان‌شناس بالینی

عضو هیئت علمی دانشگاه پیام‌نور